

Sygn. akt I CSK 3030/22

## POSTANOWIENIE

Dnia 16 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z powództwa G. spółki akcyjnej w P.  
przeciwko J. S. i M. B.  
o zapłatę,  
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej  
w dniu 16 listopada 2022 r.,  
na skutek skargi kasacyjnej pozwanych  
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku  
z dnia 17 listopada 2021 r., sygn. akt I ACa 713/21,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**

### UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanych J. S. i M. B. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 17 listopada 2021 r., sygn. akt I ACa 713/21 Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Stosownie do ustaleń faktycznych stanowiących podstawę rozstrzygnięcia Sądów *meriti* pozwani są współnikami sp. z o.o. O., która w 2017 r. przekształciła się w sp. z o.o. sp. kom. O. i uprawnionymi do jej reprezentacji. W dniu 13 kwietnia 2016 r. pozwani wystawili i złożyli do dyspozycji strony powodowej weksel *in blanco* wraz z deklaracją wekslową. Wystawienie tego weksla związane było z pozostawianiem strony powodowej ze spółką O. w stałych stosunkach gospodarczych; strona powodowa sprzedawała spółce O. tuczniki i maciory. W kwietniu 2016 r. pozwani zwrócili się do strony powodowej o zmianę dotychczasowych zasad współpracy spółek w ten sposób, że zamiast dokonywania przedpłaty ceny na zakup towaru wnieśli o zawieranie umów sprzedaży z odroczonym terminem płatności. Strony umówiły się, że zabezpieczeniem należności wynikających z zawieranych pomiędzy nimi umów sprzedaży z odroczonym terminem płatności będzie weksel. Wystawiając ten weksel pozwani nie występowali w imieniu spółki O..

Wobec braku uregulowania przez spółkę O. należności za zakup trzody chlewnej, dostarczonej w okresie od 14 stycznia 2019 r. do 18 lutego 2019 r., strona powodowa wystąpiła przeciwko spółce O. o zapłatę i uzyskała nakaz zapłaty na kwotę 1 674 624,46 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych. Nakaz zapłaty został opatrzony klauzulą wykonalności z dnia 26 kwietnia 2019 r. Na podstawie tego tytułu wykonawczego strona powodowa wyegzekwowała jedynie część zasądzzonego świadczenia.

Strona powodowa informowała pozwanych o zamiarze wypełnienia weksla *in blanco*, a następnie o jego wypełnieniu i możliwości obejrzenia weksla.

Przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej nie może ograniczać się do ich ogólnikowego powołania czy przytoczenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52). Sąd Najwyższy nie ma obowiązku zastępowania skarżącego i poszukiwania argumentów przemawiających za przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2007 r., I UZ 47/06, OSNP 2008, nr 7-8, poz. 118). Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowi jej element samodzielny - wyodrębniony w oddzielnej jednostce normatywnej i nie może być utożsamiany z innymi wymogami formalnymi skargi kasacyjnej, w tym jej podstawami i ich uzasadnieniem (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, nie publ, z dnia 10 marca 2016 r., II CSK 10/16, nie publ., z dnia 8 stycznia 2019 r., IV CSK 243/18, nie publ.).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparli na przesłankach uregulowanych w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Przesłanki te nie zostały jednak spełnione.

Według ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c.) polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania

wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz.11, z dnia 11 stycznia 2002, III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, nie publ., z dnia 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16, nie publ.).

Powołując się na tę przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania pozwani podnieśli, że według poglądu Sądu Apelacyjnego niewypełniony weksel *in blanco*, bez daty płatności, może być wypełniony w każdym czasie, niezależnie od daty jego wystawienia, jednakże w sytuacji, gdy zabezpiecza on roszczenie, które ma dopiero powstać w przyszłości (jak w tej sprawie) prawo do wypełnienia takiego weksla miałoby przedawniać się z upływem terminu przedawnienia roszczenia podlegającego zabezpieczeniu. Zdaniem pozwanych stosownie do tego poglądu mielibyśmy do czynienia z roszczeniem, które nie podlega przedawnieniu.

Tak przedstawiona przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wskazanych wyżej kryteriów konstrukcyjnych występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, gdyż skarżący nie sformułowali w ogóle zagadnienia prawnego, ani też nie wykazują jego nowości.

Niezależnie od tego, w orzecznictwie zostało już wyjaśnione, że przedawnienie roszczenia ze stosunku podstawowego w odniesieniu do weksli *in blanco*, łączone jest z upoważnieniem do wypełnienia weksla, a treścią tego upoważnienia (deklaracji wekslowej) jest uzupełnienie tego weksla przed upływem terminu przedawnienia roszczenia podlegającego zabezpieczeniu. W konsekwencji przedawnienie praw z weksla nie rozpoczyna biegu do czasu jego wypełnienia, przy czym dla odpowiedzialności wekslowej wystawcy weksla niezupełnego i poręczyciela wobec remitenta decydujące jest jego wypełnienie przed upływem terminu przedawnienia zabezpieczonego roszczenia ze stosunku podstawowego (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 2005 r., IV CK 236/05, z dnia 3 listopada 2010 r., V CSK 142/10, OSNC - ZD 2011, nr 4, poz. 73, z dnia 16 grudnia 2015 r., IV CSK 131/15).

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub

wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ., z dnia 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, nie publ., z dnia 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, nie publ.).

Wątpliwości pozwanych sprowadzają się do tego, czy w przypadku weksla własnego *in blanco*, zgodnie z art. 34 w zw. z art. 103 pr. weksl., weksel taki musi być przedstawiony do zapłaty w ciągu roku od dnia jego wystawienia i czy niedokonanie takiego przedstawienia powoduje wygaśnięcie odpowiedzialności wekslowej osób z tego weksla odpowiedzialnych oraz, czy w przypadku niewypełnienia weksla *in blanco*, z datą wystawienia, co do roszczeń mogących powstać w nieoznaczonej przyszłości, mamy do czynienia z nieograniczonym w czasie uprawnieniem osoby, na rzecz której został wystawiony weksel. W deklaracji wekslowej w tej sprawie strony ustaliły, że strona powodowa ma prawo wypełnić weksel „na sumę odpowiadającą kwocie z wystawionych niezapłaconych faktur”, ale nie wskazano przy tym o jakie faktury chodzi, jakich umów stron one dotyczą, oraz w jakim okresie i na jakie kwoty miałyby one być wystawione.

W ocenie skarżących mając na uwadze, że dzień płatności weksla decyduje o rozpoczęciu biegu terminu przedawnienia, to przyjęcie koncepcji o możliwości dowolnego uzupełnienia weksla *in blanco* przez wierzyciela o dowolną datę płatności weksla, w oparciu o każdą dowolną fakturę wystawioną kiedykolwiek, prowadziłoby do obejścia przepisów o przedawnieniu, a wierzyciel ciągle byłby upoważniony do uzupełnienia weksla, bez ograniczenia w czasie.

Jeśli chodzi o drugą wątpliwość pozwanych, dotyczącą przedawnienia roszczeń wekslowych, to zostało ona już wyjaśniona w ramach oceny przesłanki występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego. Natomiast w odniesieniu do pierwszej grupy wątpliwości, skarżący przedstawili je z pominięciem wszystkich zapisów - podpisanej przez nich - deklaracji wekslowej objętych podstawą

faktyczną zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji, w szczególności, że strona powodowa miała prawo opatrzyć, wystawiony przez pozwanych weksel *in blanco*, datą płatności według swego uznania i adnotacją o płatności „bez protestu”, zawiadamiając o tym fakcie wystawcę weksla listem poleconym, wysłanym w takim terminie, aby wystawca weksla mógł je otrzymać na 7 dni przed dniem płatności. Sądy obu instancji dokonały również ustaleń i oceny prawnej w odniesieniu do objętych porozumieniem wekslowym wierzytelności, które zabezpieczał wystawiony przez pozwanych weksel *in blanco*. Stanowisko w tym przedmiocie zostało należycie umotywowane.

W konsekwencji strona powodowa, zgodnie z upoważnieniem zawartym w deklaracji wekslowej, określiła w wekslu termin płatności konkretną datą. Z tego względu termin płatności nie był determinowany przez jego okazanie (art. 33-34 pr. weksl.).

W orzecznictwie zostało też wyjaśnione, że spełnienie przewidzianego w art. 38 pr. weksl. przez posiadacza wekslu, płatnego w oznaczonym dniu, wymogu przedstawienia weksla do zapłaty nie łączy się z koniecznością jego fizycznego okazania dłużnikowi głównemu. Wystarczające jest w tej mierze stworzenie wystawcy weksla własnego przez posiadacza weksla realnej możliwości zapoznania się z oryginałem weksla w miejscu płatności (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2001 r., III CKN 322/00, OSNC 2001, nr 11, poz. 164 oraz z dnia 31 marca 2006 r., IV CSK 132/05).

Z ustaleń faktycznych wynika, że strona powodowa informowała pozwanych w piśmie z dnia 14 czerwca 2019 r. (odebrany przez nich 17 czerwca 2019 r.), w którym zawiadomiła ich o wypełnieniu tego dnia weksla z terminem wykupu 5 lipca 2019 r., o możliwości obejrzenia weksla - do dnia jego wykupu - w jej siedzibie w P. przy ul. D. w godz. od 7:30 do 15:30, od poniedziałku do piątku.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c.

[as]

